

Til lovforslag nr. L 76. Betænkning afgivet af miljø- og planlægningsudvalget den 4. februar 1981

Betænkning

over

Forslag til lov om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder haft samråd med miljøministeren. Udvalget har desuden stillet en række spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlig og/eller mundtlig henvendelse fra:

Biologforbundet,
Dansk Dambrugerforening,
Danske Husmandsforeninger,
De danske Landboforeninger og
Friluftsrådet.

Miljøministeren har over for udvalget givet tilsagn om, at spørgsmålet om den praktiske gennemførelse af loven vil blive forhandlet med landboorganisationerne og Hedeselskabet.

Ved disse forhandlinger vil der blive lagt vægt på at finde frem til en praktisk ordning, hvor det normalt er Hedeselskabet, der står for projektets udarbejdelse, og således at de praktiske spørgsmål om driften af projektet ordnes på en sådan måde, at den enkelte landmand, på hvis jord der gennemføres okkerbekæmpelsesforanstaltninger, belastes mindst muligt.

Miljøministeren har endvidere over for udvalget tilkendegivet, at han, når loven har været i kraft i et år, vil give folketingets miljø- og planlægningsudvalg en redegørelse for erfaringerne med lovens administration, herunder en vurdering af de med loven forbundne udgifter.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og venstresocialisternes medlemmer af udvalget)

lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (venstres medlemmer af udvalget) havde foretrukket, at forsøgsordningen var blevet begrænset til alene at afdække, hvilke teknikker der skal anvendes ved okkerbekæmpelsen. Det er paradoksalt, at forsøg, hvis hensigt er at skaffe viden om bekæmpelsesmetoder, gennemføres på alle dræningsarbejder i okkerbelastede områder, hvortil det er hensigten at yde tilskud efter loven om tilskud til dræning og vanding.

Mindretallet finder det endvidere betænkeligt forvaltningsmæssigt, at tilskud til dræning og vanding, der administreres af landbrugsministeriet, gøres afhængige af miljøstyrelsens accept af iværksættelse af okkerbekæmpelse. Sammenkædningen er specielt betænkelig, såfremt de i lovforslaget afsatte midler er så begrænsede, at det fører til standsning af dræningsarbejder.

Mindretallet opfatter ministerens tilsagn om efter et år over for miljøudvalget at redegøre for udgifterne ved okkerbekæmpelsen som en tilkendegivelse af, at ministeren vil sørge for, at de økonomiske rammer for okkerbekæmpelsen ikke lægger hindringer i vejen for dræningsarbejder under lov om tilskud til dræning og vanding.

Mindretallet har endvidere lagt vægt på, at der ved den praktiske gennemførelse af loven vil blive forhandlet med landboorganisationerne og Hedeselskabet, og at det normalt vil være Hedeselskabet, der står for den praktiske gennemførelse. Endvidere lægger mindretallet vægt på, at forsøgsværter even-

tuelle tilsyn og vedligeholdelse af forsøgsanlæg skal aftales i forbindelse med projekteringen af anlægget.

Mindretallet understreger, at der med forsøgsordningen ikke på nogen måde er taget stilling til en permanent ordnings udformning.

Et andet mindretal inden for flertallet (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) anser det for vigtigt at få undersøgt mulighederne for tekniske/økonomiske løsninger af okkerforureningsproblemerne over den 3-årige forsøgsperiode.

Miljøministeren har under udvalgsarbejdet oplyst, at det hverken forekommer praktisk rimeligt eller administrativt hensigtsmæssigt, at forbudsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17 skulle omfatte udledning af okkerholdigt vand fra almindelige landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg. Denne oplysning fremgår også af miljøministerens skrivelse af 7. oktober 1980 til De danske Landboforeninger og De danske Husmandsforeninger. Skrivelsen er optrykt som bilag til betænkningen. Ministeren har hermed fjernet den usikkerhed, der siden juni 1973 har været om dette spørgsmål.

Under udvalgsarbejdet er spørgsmålet om sammenhængen mellem okkerbelastede vandløb og investeringer i spildevandsanlæg også blevet berørt. Af svaret på spørgsmål 28, der er optrykt som bilag til betænkningen, fremgår, at miljøministeren finder det hensigtsmæssigt, at investeringer i spildevandsanlæg, der skal behandle spildevandsudledninger til vandløb, der karakteriseres som uddøde på grund af okker, udskydes indtil okkerbelastningen er blevet reduceret væsentligt.

En sådan prioritering af investeringer i spildevandsanlæg i okkerbelastede områder vil formentlig medføre en forskydning af investeringer af en størrelsesorden på 500-1000 mill. kr., beløb, der indtil videre vil kunne anvendes til andre langt mere samfundsmæssigt fornuftige formål end til investeringer i spildevandsanlæg, der foreløbigt vil være uden registrerbare miljømæssige effekter for udledninger til stærkt okkerbelastede vandløb. Miljøministerens besvarelser er i denne forbindelse blevet knyttet til Ringkøbing amtsråds recipientkvalitetsplanlægning og

godkendelser af primærkommunernes spildevandsplaner.

I svaret på spørgsmål 3, der er optrykt som bilag til betænkningen, oplyser miljøministeren:

»Ringkøbing amtsråd har oplyst, at man i sin recipientkvalitetsplanlægning ikke betragter okkerbelastning som en permanent tilstand, dels fordi den aftager efter en årrække, dels fordi der foretages eller forventes foretaget indgreb. Derfor tager amtsrådet i sine krav til udledninger fra offentlige renselanlæg og enkeltvirksomheder hensyn til den recipientkvalitet, der ønskes opnået, når okkerbelastningen er aftaget.«

Hermed siger ministeren helt klart, at Ringkøbing amtsråd ikke i sine udledningskrav tager hensyn til den aktuelle okkerbelastning.

I svaret på spørgsmål 28 giver miljøministeren imidlertid den stik modsatte oplysning:

»Ringkøbing amtsråd har oplyst, at man ved den tidsmæssige prioritering for fastsættelsen af udlederkravene, som kommunale rensningsanlæg eller virksomheder er blevet stillet over for, har taget hensyn til den vandkvalitet, der vil kunne opnås som resultat af de krævede foranstaltninger, og til den forventede varighed af den foreliggende okkerbelastning.

Endelig medfører udledningerne i en række tilfælde så kraftige opspædninger, at okkerbelastningen alene på grund af opspædningen når ned til værdier, der muliggør en bedre vandkvalitet.

Ringkøbing amtsråd tager således de i spørgsmålet nævnte hensyn.«

Det er i sig selv forbavsende, at miljøministeren oversender oplysninger til udvalget, der er i en klar indbyrdes direkte modstrid.

Men Ringkøbing amtsråd administrerer ikke i overensstemmelse med svaret på spørgsmål 28. Amtsrådet har således godkendt miljøinvesteringer i spildevandsanlæg, der enten er udført eller skal udføres i nær fremtid, og som vil være uden registrerbar miljømæssig effekt gennem en længere årrække, fordi udledningerne i dag sker til vandløb, der er stærkt okkerbelastede. Vandløb, der måske en gang langt ud i fremtiden vil få en så lav okkerbelastning, at der, jfr. miljøbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, vil være et formål i på det tidspunkt at udbygge og for-

bedre den eksisterende spildevandsafledning. Det er i øvrigt ukorrekt, som fremført af miljøministeren under samrådet den 4. februar 1981, at der ikke skulle være klaget over disse i vandkvalitetsmæssig henseende meningsløse afgørelser fra Ringkøbing amtsråd.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet ønsker at fremhæve, at hvis ikke regeringen havde fået det mærkværdige indfald, at okkerforurening ikke hører hjemme under miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, – hvor der ellers klart står noget andet, nemlig:

»Stoffer, der kan forurene vandet, må ikke tilføres vandløb, søer eller havet . . .«

– så kunne hele dette lovarbejde have været sparet, da den nødvendige okkerbekæmpelse samt forsøg hermed kunne have været iværksat i henhold til det eksisterende lovgrundlag. Det havde i alle henseender været nemmere og mere logisk. Lovforslaget er ikke alene overflødigt – det forringer klart retsbeskyttelsen af natur og mennesker.

Et *andet mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *miljøministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Margrete Auken (SF) og Waldorff (VS)):

Ny paragraf

1) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

»§ 5. Tilskuddet er ikke indkomstskattepligtigt for tilskudsmodtager. Den del af udgifterne, som svarer til tilskudsbeløbet, kan ikke fradrages ved indkomstopgørelsen eller medregnes ved opgørelsen af grundlaget for skattemæssige afskrivninger og medregnes ikke til anskaffelsessummen ved opgørelsen af den skattepligtige fortjeneste ved afståelse af ejendommen.«

§§ 5 og 6 bliver herefter §§ 6 og 7.

Til § 5

2) Paragraffen, der bliver § 6, affattes således:

»§ 6. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget går ud på, at tilskud, der ydes til dækning af udgifterne ved gennemførelse og drift af anlæg og andre foranstaltninger til nedbringelse af okkerskader på vandløb m. m., skal være skattefri for tilskudsmodtageren.

Hvor ikke andet er hjemlet, er tilskud af denne art skattepligtigt i det år, hvor tilskuddet modtages.

Efter ændringsforslaget skal udgifter i det omfang, de er dækket ved statstilskud, ikke kunne fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Er der ved tilskudsbeløb tilført ejendommen en forbedring, skal denne ikke medregnes ved opgørelsen af grundlaget for de skattemæssige afskrivninger, ligesom tilskudsbeløbet ikke kan tillægges anskaffelsessummen ved opgørelse af den skattemæssige fortjeneste ved afståelse af ejendommen. Dette hænger sammen med, at ejeren af den forbedrede ejendom ellers ville kunne opnå højere dækning (tilskud + afskrivningsmulighed m. m.) end de faktisk afholdte udgifter til okkerbekæmpelse.

Den foreslåede skattefritagelsesbestemmelse svarer til den bestemmelse, der gælder ved ydelser af tilskud i henhold til landbrugsministeriets lov om tilskud til dræning og vanding, jfr. landbrugsministeriets lovekendtgørelse nr. 606 af 11. december 1975, som ændret ved lov nr. 473 af 14. december 1977. Skattefrihedsbestemmelsen i denne lovs § 2, stk. 2, indeholder dog ikke en tilsvarende bestemmelse om, at den del af de afholdte udgifter, der er dækket ved tilskud, ikke kan fradrages ved indkomstopgørelsen eller gøres til genstand for afskrivning. Sådanne begrænsninger er imidlertid efter praksis også gældende på dette område.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at en vedtagelse af lovforslaget ikke kunne finde sted inden den 1. januar 1981.

Bet. o. lovf. vedr. okkergener i vandløb

Under hensyn til at det ville være uhen-
sigtsmæssigt, hvis det offentlige udbetaler
tilskud til et landbrugsmæssigt dræningspro-
jekt, der kan medføre okkerforurening, uden
at det i forbindelse med tilskuddet kan sik-
res, at der foretages den fornødne okkerbe-
kæmpelse, må ikrafttræden af en lov om til-

skud til nedbringelse af okkergener i vandløb
ske senest samtidig med en ændringslov til
lov om tilskud til dræning og vanding.

Formuleringen svarer til formuleringen i
den tilsvarende bestemmelse i landbrugsmini-
sterens forslag til lov om ændring af lov om
tilskud til dræning og vanding.

Kirsten Andersen (S) Svend Andersen (S) Camre (S) fmd. Demsitz (S)

Mette Groes (S) Jytte Hilden (S) Taanquist (S) Bolvig (RV)

Svend Erik Hovmand (V) Anders Poulsen (V) Ole Bernt Henriksen (KF)

Niels Andersen (KF) Steffensen (KrF) Margrete Auken (SF) Waldorff (VS)

Thorndahl (FP) nfm. Maisted (FP)

Partierne CD og DR havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljøministeren og dennes svar herpå.

Spørgsmål 1:

Kan ministeren med dette lovforslag sætte miljøbeskyttelseslovens § 17 ud af kraft? Der ønskes en udtalelse om dette spørgsmål fra justitsministeriets lovkantor. I øvrigt henvises til »Miljøbeskyttelsesloven« ved Niels Borre, Juristforbundets forlag 1973, p. 88.

Svar:

Jeg har indhentet følgende udtalelse fra justitsministeriet, hvortil jeg kan henholde mig, idet jeg vedlægger den i udtalelsen nævnte skrivelse af 7. oktober 1980 til De Samvirkende Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger:

»1. Miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, 1. pkt., har følgende ordlyd:

»Stoffer, der kan forurene vandet, må ikke tilføres vandløb, søer eller havet eller oplægges så nær herved, at der kan være fare for, at de skylles ud deri.«

2. Miljøministeriet har i den ovennævnte skrivelse af 7. oktober 1980 redegjort for, om udledning af okker i forbindelse med gennemførelse af landbrugsmæssige drænings- og vandingsanlæg må antages at være i strid med miljøbeskyttelseslovens § 17. På baggrund af bl. a. bestemmelsens sammenhæng med vandløbslovens bestemmelser og forhandlingerne i folketinget forud for vedtagelsen af miljøbeskyttelsesloven konkluderer miljøministeriet, at der efter ministeriets opfattelse ikke ved gennemførelsen af miljøbeskyttelseslovens § 17 er tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelige, landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg.

I miljøministeriets skrivelse siges det bl. a.: »Ifølge vandløbslovens § 2, stk. 1, har benyttelsen af naturlige vandløb til afledning af vand fortrinsret for al anden benyttelse af vandløb. I forlængelse heraf bestemmer vandløbslovens § 3, stk. 1 og 2, at det er tilladt enhver grundejer at sænke grundvandet på sin ejendom til den for dyrkningen nødvendige dybde ved almindelig udgrøftning og

dræning med afløb til bestående vandløb uden anvendelse af pumpeanlæg, samt at det er tilladt ejerne af tilstødende lodder fra egen grund at aflede såvel overfladevand som vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbene, herunder rørlagte strækninger af tidligere åbne vandløb.

Grundejere har altså en ret til at gennemføre dræning og afvanding uden tilladelse fra vandløbsretten, men dette indebærer dog ingen umiddelbar adgang til at foretage regulering af vandløb. Hvis gennemførelsen af drænings- og afvandingsanlæg f. eks. forudsætter vandløbsregulering, kræves der tilladelse fra vandløbsretten efter bestemmelserne i vandløbslovens kap. 6. Det samme gælder, hvis dræningen og afvandingen skal gennemføres for flere grundejere i fællesskab, idet der i sådanne tilfælde er tale om, at der i vandløbslovens forstand skal anlægges nye vandløb.

Før miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden indeholdt vandløbsloven tillige bestemmelser om spildevandsudledning og om tilførsel af forurenende stoffer m. v. til vandløbene. Efter vandløbslovens § 5 b var det uden for samlede bebyggelser tilladt at aflede spildevand fra husholdninger og landbrugsbedrifter, såfremt der kun var tale om afledning fra enkelte ejendomme eller nogle få beboelser og landbrug. Alle andre spildevandsudledninger krævede tilladelse fra vandløbsretten efter bestemmelserne i vandløbslovens kap. 11. I øvrigt var det i vandløbslovens § 5 fastsat, at en række forurenende stoffer m. v. ikke måtte tilføres vandløbene eller oplægges så nær ved disse, at der kunne være fare for, at de blev skyllet ud deri.

I forbindelse med miljøbeskyttelseslovens gennemførelse foretoges der en række ændringer i vandløbsloven, idet forbudsbestemmelsen i vandløbslovens § 5, den begrænsede adgang efter vandløbslovens § 5 b til at etablere spildevandsudledninger uden tilladelse og spildevandsbestemmelserne i vandløbslovens kap. 11 blev ophævet. Den lovmæssige

regulering af beskyttelsen af vandløbene m. v. overførtes i denne forbindelse til miljøbeskyttelseslovens kap. 4, særligt § 17, stk. 1, idet miljøbeskyttelseslovens § 19 dog indbar, at spildevandsanlæg, der var lovligt udført med tilladelse efter hidtidig lovgivning, eller hvortil tilladelse efter denne lovgivning ikke var fornøden, fortsat kunne anvendes.

Der er ikke i bemærkningerne til miljøbeskyttelsesloven direkte taget stilling til, om miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, tilsigter en begrænsning i adgangen til at gennemføre drænings- og afvandsingsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser. Derimod er det i bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 17 udtrykkeligt anført, at bestemmelsen skulle afløse de indtil da gældende regler vedrørende forurening af overfladevand i vandløbsloven. I bemærkningerne til den ændringslov til vandløbsloven, der blev gennemført samtidig med miljøbeskyttelsesloven, er det bl. a. anført, at ved at overføre reglerne om beskyttelse af overfladevand til miljøbeskyttelsesloven vil der kunne tilvejebringes en ønskelig forenkling og koordinering indenfor denne meget væsentlige del af miljøbeskyttelsesområdet. Det anføres endvidere, at »ved vurdering af, hvilke emner der bør overflyttes til miljøbeskyttelsesloven, har udgangspunktet været, om de pågældende bestemmelser helt eller delvis sigtede mod eller vedrørte beskyttelsen af vandets kvalitet. Ud fra dette kriterium har man foreslået at opheve reglerne om forbud mod forurening af vandløb og havet i vandløbslovens kap. 2 samt reglerne i vandløbslovens kap. 11 om afledning af spildevand.«

I forbindelse med folketingets behandling af forslaget til miljøbeskyttelseslov besvarede ministeren for forureningsbekæmpelse to spørgsmål fra folketingets miljøudvalg, der berører forholdet mellem miljøbeskyttelsesloven og vandløbsloven, nemlig dels spørgsmål 9, der lød: »Udvalget ønsker oplysning om, hvorvidt drænvand – i det omfang dette er i stand til at forurene – falder ind under lovforslaget.«, og dels spørgsmål 32, der lød: »Betragtes okkerudskillelse og udskillelse af gødningsstoffer i drænvand som forurening?«

I besvarelsen af spørgsmål 9 anføres det bl. a.: »Der tilsigtes ikke ved lovforslaget gennemført nogen ændring af den efter vandløbslovens § 3 bestående ret for grund-

ejen til gennemførelse af dræning på egen grund med afløb til bestående vandløb. På den anden side tydeliggøres det nu især ved den generelle forbudsbestemmelse i lovforslagets § 17, at adgangen til afledning af drænvand til vandløb ikke må ske under omstændigheder, der medfører fare for forurening af vand, f. eks. fordi drænvandet er opspædet med almindeligt husspildevand.«

I besvarelsen af spørgsmål 32 anføres det bl. a.: »De væsentligste okkerudskillelser til vandløb forekommer i forbindelse med forudgående landindvinding eller etablering af brunkulslejer. For så vidt disse udskillelser medfører skader på vandløbene, må det efter omstændighederne betegnes som forurening i miljøbeskyttelseslovens forstand, jfr. § 1. Dette er således bl. a. tilkendegivet ved, at brunkulslejer er optaget på listen over de virksomheder, der kræver forudgående godkendelsesbehandling, jfr. pkt. B 1 i bilaget til lovforslaget. Der kan ligeledes henvises til den gældende vandløbslovs § 5 a, hvorefter afløb fra brunkulslejer ikke uden forudgående godkendelse må udledes til vandløbene eller havet.

På baggrund heraf bemærker miljøministeriet, departementet, at det fremgår af bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 17 og bemærkningerne til ændringsloven til vandløbsloven, at bestemmelserne i vandløbslovens §§ 5–5 b og kapitel 11 skulle afløses af henholdsvis overføres til miljøbeskyttelseslovens § 17.«

Miljøministeriet bemærker afslutningsvis, at den endelige afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene.

I bemærkningerne til lovforslaget om tilskud til nedbringelse af okkergener er ministeriets ovennævnte opfattelse kort anført.

3. Som anført i spørgsmålet behandler Niels Borre i »Miljøbeskyttelsesloven« (1973) s. 87–88 spørgsmålet om, hvornår stoffer kan siges at forurene vandet, og det nævnes, at der særligt har været rejst spørgsmål om, hvorvidt drænvand kan være omfattet af bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17. Forfatteren nævner i den forbindelse, at f. eks. drænvand tilført almindeligt husspildevand kan være omfattet af bestemmelsen.

4. Efter justitsministeriets mening er Niels Borres synspunkter i »Miljøbeskyttelsesloven« ikke i strid med miljøministeriets rede-gørelse i skrivelsen af 7. oktober 1980. Ju-

stitsministeriet kan i øvrigt tilslutte sig, at det ikke kan antages, at der med bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17 er tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelige landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg. Justitsministeriet lægger herved navnlig vægt på indholdet af besvarelsen af spørgsmål 32.

5. Med hensyn til forholdet mellem det nu fremsatte lovforslag om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb og bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17 kan justitsministeriet afslutningsvis bemærke, at gennemførelse af lovforslaget ikke kan have nogen betydning for vurderingen af, om udledning af okker må antages at stride mod miljøbeskyttelseslovens § 17.«

Enslýdende skrivelser til:

1. De samvirkende danske Landboforeninger

Axelborg

Vesterbrogade 4 A
1620 København V

2. Danske Husmandsforeninger

Vester Farimagsgade 6
1606 København V

I et brev af 24. november 1978, der var stilet til den daværende miljøminister, har De samvirkende danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger protesteret imod, at landmændene – med udgangspunkt i en af miljøstyrelsen anlagt fortolkning af miljøbeskyttelseslovens § 17 – bliver stillet over for krav om at etablere rensningsanlæg, så drænvand holdes fri for okker. Foreningerne anmoder om, at miljøstyrelsens fortolkning bliver tilbagekaldt.

I brevet anføres bl. a., at miljøstyrelsen ikke uden videre kan ændre den århundredgamle retstilstand, gående ud på, at afledning af drænvand har fortrinsret, uanset om det indeholder okker eller ej. Efter foreningernes opfattelse kan miljøbeskyttelseslovens § 17 ikke anvendes på stoffer, der forekommer frit i naturen, og det vil få uoverskuelige følger for de fremtidige afvandingsmuligheder i dansk landbrug, såfremt miljøstyrelsens fortolkning ikke ændres. Endelig anfører foreningerne, at hvis samfundet ønsker, at vore vandløb skal renses for de stoffer, der forekommer frit i naturen, må det blive en sag

for det offentlige og ikke en opgave, som man skal kunne pålægge de enkelte landmænd at betale.

Miljøstyrelsens fortolkning er indeholdt i en skrivelse af 10. oktober 1978 til Landskontoret for Landboret, der havde anmodet om en udtalelse om, hvorvidt udledning af okker i forbindelse med dræning og vandløbsregulering er omfattet af forbudet i miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, mod tilførsel af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet.

Miljøstyrelsen meddelte, at styrelsen var af den opfattelse, at udledning af okker i forbindelse med kunstig sænkning af grundvandsspejlet ville kunne indebære en sådan okkerpåvirkning af vandløb, at der forelå en forurening i miljøbeskyttelseslovens forstand. Fastlæggelse af et tilladeligt niveau for okkerpåvirkning af vandløb måtte efter miljøstyrelsens opfattelse tage udgangspunkt dels i et vandområdes naturlige vandkvalitet, dels i den af amtsrådet fastsatte recipientkvalitet, jfr. miljøbeskyttelseslovens §§ 61 og 62. Det var således i første række amtsrådenes opgave ud fra de lokale forhold at fastsætte grænser for den acceptable okkerpåvirkning. For så vidt angør forholdet mellem vandløbsloven og miljøbeskyttelseslovens bestemmelser var det miljøstyrelsens opfattelse, at vandløbsretten ved behandlingen af en sag om sænkning af grundvandsspejlet ved vandløbsregulering, herunder specielt ved udpumpningsanlæg, burde være opmærksom på bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, mod tilførsel af forurenende stoffer til vandløb m. v. Som anført tilkom det amtsrådene at fastlægge den vandkvalitet, som lokalt måtte betragtes som acceptabel. En tilladelse fra en landvæsenret i forbindelse med et afvandingsprojekt kunne efter styrelsens opfattelse ikke fritage den for projektet ansvarlige fra overholdelse af forbudsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, og miljøstyrelsen tilrådede derfor, at vandløbsretten i sager, hvor der kunne opstå spørgsmål om øget okkerpåvirkning af vandløb m. v., inddrog amtsrådet i sagsbehandlingen.

I et brev af 30. november 1978 til formændene for de to foreninger tilkendegav miljøministeren, at han mente, at der var behov for, at foreningerne og miljøstyrelsen nærmere drøftede de spørgsmål, som foreningerne

havde rejst i forhold til miljøstyrelsens fortolkning, og at han derfor på daværende tidspunkt fandt det rigtigst, at foreningerne tog et møde med miljøstyrelsens direktør.

De samvirkende danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger meddelte i et brev af 31. januar 1979, at de den 25. samme måned havde haft et møde med miljøstyrelsens direktør vedrørende kravet om rensning af drænvand for okker, og at det ikke havde været muligt at finde frem til en løsning på problemerne, hvorfor foreningerne så sig nødsaget til at fastholde deres ankeskrivelse af 24. november 1978.

På et møde den 27. marts 1979 i miljøministeriet med landbo- og husmandsforeningerne var der enighed om, at sagen rejste en række praktiske og økonomiske problemer, som skulle belyses nærmere. Det aftaltes, at miljøstyrelsen hurtigst muligt skulle gå i gang med dette arbejde, formentlig bedst ved at nedsætte en arbejdsgruppe.

Miljøministeriet, departementet, anmodede den 19. april 1979 miljøstyrelsen om at udarbejde en redegørelse om de praktiske og økonomiske spørgsmål, der er forbundet med dræning og afvanding i relation til afledning af okkerholdigt drænvand. I skrivelsen til miljøstyrelsen foreslog departementet, at miljøstyrelsen nedsatte en arbejdsgruppe.

Ved skrivelse af 28. maj 1979 meddelte miljøstyrelsen, at styrelsen havde besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, og styrelsen indbød landbo- og husmandsforeningerne m. fl. til at lade sig repræsentere i arbejdsgruppen.

Den af miljøstyrelsen nedsatte arbejdsgruppe, det såkaldte »okkerudvalg«, har den 26. august 1980 afgivet redegørelsen om de praktiske og økonomiske spørgsmål, der er forbundet med afledning af okkerholdigt vand fra drænings- og afvandingsanlæg.

I redegørelsen indstilles det, at der etableres en forsøgsordning over f. eks. 3 år til afklaring af forskellige spørgsmål, hvorom der hersker usikkerhed. De omhandlede spørgsmål er:

- den præcise beliggenhed af de arealer, der ved afvanding antages at afgive så meget okker, at bekæmpelse er påkrævet
- de forskellige okkerbekæmpelsesmetoders effektivitet, praktiske drift og omkostninger

- hvilke grænseværdier der skal fastsættes for at sikre, at recipientmålsætninger ikke tilsidesættes.

Den foreslåede forsøgsordning indebærer, at der inden for en del af det okkerpotentielle område etableres en godkendelsesordning, således at der, før et dræningsprojekt iværksettes, skal ske indberetning. Ved godkendelsen skal der kunne stilles de vilkår for dræningsprojektet, som måtte skønnes fornødne af hensyn til okkerbekæmpelse.

Til foreståelse af forsøgsordningen foreslås etableret en styringsgruppe. Endvidere foreslås etableret to undergrupper under styringsgruppen, dels en teknisk undergruppe vedrørende de konkrete okkerbekæmpelsesforanstaltninger, og dels en kortlægningsgruppe, der på baggrund af et undersøgelsesprogram skal stå for kortlægningen af de højpotentielle okkerarealer.

Det foreslås, at det offentlige afholder udgifterne til anlæg og drift af okkerbekæmpelsesanlæg, der etableres i forsøgsperioden.

Endelig foreslår miljøstyrelsen, at det sikres, at der ikke sker strafforfølgelse af landmænd, der omfattes af ordningen, såfremt disses afvandingsanlæg skulle medføre okkerforurening.

Fra landbrugsministeriets side er det i redegørelsen bl. a. bemærket, at spørgsmålet om, hvilken retstilstand der skal gælde i den 3-årige forsøgsperiode - jfr. miljøbeskyttelseslovens § 17 - snarest bør afklares.

Det fremgår af redegørelsen, at landboorganisationerne har gjort deres tilslutning til indstillingen betinget af, at det tilkendegives, at miljøbeskyttelseslovens § 17 af miljøministeriet fortolkes således, at okker, der udledes i forbindelse med afvanding, ikke omfattes af § 17.

I anledning af henvendelsen af 24. november 1978 fra landbo- og husmandsforeningerne bemærker miljøministeriet, departementet, indledningsvis:

Ifølge vandløbslovens § 2, stk. 1, har benyttelsen af naturlige vandløb til afledning af vand fortrinsret for al anden benyttelse af vandløb. I forlængelse heraf bestemmer vandløbslovens § 3, stk. 1 og 2, at det er tilladt enhver grundejer at sænke grundvandet på sin ejendom til den for dyrkningen nødvendige dybde ved almindelig udgrøftning og dræning med afløb til betående vandløb uden anvendelse af punpeanlæg, samt at det

er tilladt ejerne af tilstødende lodder fra egen grund at aflede såvel overfladevand som vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbene, herunder rørlagte strækninger af tidligere åbne vandløb.

Grundejere har altså en ret til at gennemføre dræning og afvanding uden tilladelse fra vandløbsretten, men dette indebærer dog ingen umiddelbar adgang til at foretage regulering af vandløb. Hvis gennemførelsen af drænings- og afvandingsanlæg f. eks. forudsætter vandløbsregulering, kræves der tilladelse fra vandløbsretten efter bestemmelserne i vandløbslovens kap. 6. Det samme gælder, hvis dræningen og afvandingen skal gennemføres for flere grundejere i fællesskab, idet der i sådanne tilfælde er tale om, at der i vandløbslovens forstand skal anlægges nye vandløb.

Før miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden indeholdt vandløbsloven tillige bestemmelser om spildevandsudledning og om tilførsel af forurenende stoffer m. v. til vandløbene. Efter vandløbslovens § 5 b var det uden for samlede bebyggelser tilladt at aflede spildevand fra husholdninger og landbrugsbedrifter, såfremt der kun var tale om afledning fra enkelte ejendomme eller nogle få beboelser og landbrug. Alle andre spildevandsudledninger krævede tilladelse fra vandløbsretten efter bestemmelserne i vandløbslovens kap. 11. I øvrigt var det i vandløbslovens § 5 fastsat, at en række forurenende stoffer m. v. ikke måtte tilføres vandløbene eller oplægges så nær ved disse, at der kunne være fare for, at de blev skyllet ud deri.

I forbindelse med miljøbeskyttelseslovens gennemførelse foretoges der en række ændringer i vandløbsloven, idet forbudsbestemmelserne i vandløbslovens § 5, den begrænsede adgang efter vandløbslovens § 5 b til at etablere spildevandsudledninger uden tilladelse og spildevandsbestemmelserne i vandløbslovens kap. 11 blev ophævet. Den lovmæssige regulering af beskyttelsen af vandløbene m. v. overførtes i denne forbindelse til miljøbeskyttelseslovens kap. 4, særligt § 17, stk. 1, idet miljøbeskyttelseslovens § 19 dog inderbar, at spildevandsanlæg, der var lovligt udført med tilladelse efter hidtidig lovgivning, eller hvortil tilladelse efter denne lovgivning ikke var fornøden, fortsat kunne anvendes.

Der er ikke i bemærkningerne til miljøbeskyttelsesloven direkte taget stilling til, om

miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, tilsigter en begrænsning i adgangen til at gennemføre drænings- og afvandingsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser. Derimod er det i bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 17 udtrykkeligt anført, at bestemmelsen skulle afløse de indtil da gældende regler vedrørende forurening af overfladevand i vandløbsloven. I bemærkningerne til den ændringslov til vandløbsloven, der blev gennemført samtidig med miljøbeskyttelsesloven, er det bl. a. anført, at ved at overføre reglerne om beskyttelse af overfladevand til miljøbeskyttelsesloven vil der kunne tilvejebringes en ønskelig forenkling og koordinering inden for denne meget væsentlige del af miljøbeskyttelsesområdet. Det anføres endvidere, at »ved vurderingen af, hvilke emner der bør overflyttes til miljøbeskyttelsesloven, har udgangspunktet været, om de pågældende bestemmelser helt eller delvis sigtede mod eller vedrørte beskyttelsen af vandets kvalitet. Ud fra dette kriterium har man foreslået at ophæve reglerne om forbud mod forurening af vandløb og havet i vandløbslovens kapitel II samt reglerne i vandløbslovens kapitel XI om afledning af spildevand.«

I forbindelse med folketingets behandling af forslaget til miljøbeskyttelseslov besvarede ministeren for forureningsbekæmpelse to spørgsmål fra folketingets miljøudvalg, der berører forholdet mellem miljøbeskyttelsesloven og vandløbsloven, nemlig dels spørgsmål 9, der lød: »Udvalget ønsker oplysning om, hvorvidt drænvand – i det omfang dette er i stand til at forurene – falder ind under lovforslaget«, og dels spørgsmål 32, der lød: »Betragtes okkerudskillelse og udskillelse af gødningsstoffer i drænvand for forurening?«

I besvarelsen af spørgsmål 9 anføres det bl. a.: »Der tilsigtes ikke ved lovforslaget gennemført nogen ændring af den efter vandløbslovens § 3 bestående ret for grundejeren til gennemførelse af dræning på egen grund med afløb til bestående vandløb. På den anden side tydeliggøres det nu især ved den generelle forbudsbestemmelse i lovforslagets § 17, at adgangen til afledning af drænvand til vandløb ikke må ske under omstændigheder, der medfører fare for forurening af vandet, f. eks. fordi drænvandet er opspædet med almindeligt husspildevand.«

I besvarelsen af spørgsmål 32 anføres det bl. a.: »De væsentligste okkerudskillelser til

vandløb forekommer i forbindelse med forudgående landindvinding eller etablering af brunkulslejer. For så vidt disse udskillelser medfører skader på vandløbene, må det efter omstændighederne betegnes som forurening i miljøbeskyttelseslovens forstand, jfr. § 1. Dette er således bl. a. tilkendegivet ved, at brunkulslejer er optaget på listen over de virksomheder, der kræver forudgående godkendelsesbehandling, jfr. pkt. B 1 i bilaget til lovforslaget. Der kan ligeledes henvises til den gældende vandløbslovs § 5 a, hvorefter afløb fra brunkulslejer ikke uden forudgående godkendelse må udledes til vandløbene eller havet.«

På baggrund heraf bemærker miljøministeriet, departementet, at det fremgår af bemærkningerne til miljøbeskyttelseslovens § 17 og bemærkningerne til ændringsloven til vandløbsloven, at bestemmelserne i vandløbslovens §§ 5-5 b og kap. 11 skulle afløses af, henholdsvis overføres til miljøbeskyttelseslovens § 17.

De ændringer i vandløbsloven, der blev foretaget med henblik herpå, berørte således hverken de centrale bestemmelser i vandløbslovens § 2 (vandaflledningens fortrinsret) og § 3 (grundejernes rettigheder) eller bestemmelserne i vandløbslovens kap. 6.

Bemærkninger til miljøbeskyttelsesloven og til ændringsloven til vandløbsloven kan derfor næppe give grundlag for at antage, at der ved gennemførelsen af miljøbeskyttelseslovens § 17 er tilsigtet begrænsninger i adgangen til at gennemføre drænings- og afvandingsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser. Derimod præciserer de omtalte besvarelser fra ministeren for forureningsbekæmpelse, at miljøbeskyttelseslovens § 17 i et vist omfang kan indebære sådanne begrænsninger, men efter departementets opfattelse må besvarelserne formentlig forstås på den måde, at okkerudskillelse kun i ganske specielle tilfælde, nemlig i forbindelse med landindvinding og brunkulslejer, er omfattet af miljøbeskyttelseslovens § 17.

I tilslutning hertil bemærker miljøministeriet, departementet, at det hverken forekommer praktisk rimeligt eller administrativt hensigtsmæssigt, at forbudsbestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 17 skulle omfatte udledning af okkerholdigt vand fra almindelige, landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg. Departementet har i denne for-

bindelse bl. a. lagt vægt på, at miljøstyrelsens fortolkning af miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, indebærer, at drænings- og afvandingsanlæg, der ved miljøbeskyttelseslovens ikrafttræden lovligt afledte vand med forurenende indhold af jern- eller okkerforbindelser, i realiteten kriminaliseres, idet der i modsætning til, hvad der gælder for spildevandsanlæg, ikke findes nogen overgangsbestemmelser. Miljøstyrelsens fortolkning medfører endvidere, at grundejere fortsat har en ret efter vandløbslovens § 3, stk. 1 og 2, til at gennemføre dræning og afvanding, men at vandaflledning skal respektere miljøbeskyttelseslovens § 17, stk. 1, således at etablering af drænings- og afvandingsanlæg, der måtte aflede vand med forurenende indhold af jern- eller okkerforbindelser, er forbudt under strafansvar.

En udstrækning af miljøbeskyttelseslovens § 17 til at omfatte okkerudledning i forbindelse med dræning og afvanding af landbrugsjord vil endvidere medføre, at den enkelte landmand, der ønsker at dræne okkerholdige arealer, må afholde de til okkerbekæmpelse fornødne udgifter. Som det påpeges i okkerredøgørelsen, ville dette medføre, at dræning af okkerholdige arealer, der ud fra en samfundsøkonomisk synsvinkel må anses for fordelagtig, ikke ville være privatøkonomisk rentabel for den enkelte landmand. Miljøministeriet, departementet, finder ikke, at der er grund til at antage, at folkettingen i forbindelse med miljøbeskyttelseslovens gennemførelse har tilsigtet at indføre en regulering med disse konsekvenser.

Miljøministeriet, departementet, skal herefter sammenfattende meddele, at det er departementets opfattelse, at der ved gennemførelsen af miljøbeskyttelseslovens § 17 ikke er tilsigtet en begrænsning i adgangen til at gennemføre almindelige, landbrugsmæssige drænings- og afvandingsanlæg efter vandløbslovens bestemmelser.

Det bemærkes, at den endelige afgørelse af spørgsmålet om udstrækningen af anvendelsesområdet for miljøbeskyttelseslovens § 17 henhører under domstolene, og at miljøministeriet, departementet, ikke har taget stilling til, om vandløbsretterne inden for rammerne af vandløbslovens bestemmelser, jfr. lovens § 30 sammenholdt med § 20, stk. 2, kan nægte at fremme et drænings- og afvandingsprojekt på grund af de »bekostninger

og mulige ulemper eller beskadigelser«, som udledningen af okkerholdigt vand måtte kunne give anledning til.

Miljøministeriet kan i øvrigt oplyse, at man nu vil tage skridt til at iværksætte den i okkerreddegørelsen foreslåede forsøgsordning, og at man i denne forbindelse vil søge gennemført en tidsbegrænset lov om støtte til okkerbekæmpelse.

Det er miljøministeriets opfattelse, at der må etableres en lovgivning, der sikrer, at okkerudledninger kan undergives en miljømæssig regulering gennem nødvendige tilladelser, og at der i tilslutning hertil må gennemføres en mere langsigtet tilskudsordning til okkerbekæmpelse. Miljøministeriet vil nu overveje disse spørgsmål nærmere, således at der eventuelt kan tages initiativer i denne retning i forbindelse med miljøbeskyttelseslovens og vandløbslovens revision.

Erik Holst

/ Anne Birte Boeck

Spørgsmål 3:

Der ønskes en oversigt over de recipienter, der har fået påtegningen »uddøde på grund af okker« eller på tilsvarende måde er belastede af forurening. Endvidere ønskes en oversigt over virksomheder, der udleder spildevand til de ovennævnte recipienter, og hvilke krav der er stillet til sådanne virksomheders spildevandsudledning.

Svar:

Der kan ikke med kort varsel gives en detaljeret, landsdækkende oversigt af den art, som spørgsmålet indebærer.

I forbindelse med udarbejdelsen af reddegørelsen fra miljøstyrelsens okkerudvalg er der foretaget en vurdering vedrørende væsentligt okkerbelastede vandløb, baseret på kortmateriale og andre oplysninger fra fredningsstyrelsen, Danmarks geologiske undersøgelse, de enkelte amtskommuner og Danmarks Sportsfiskerforbund.

Heraf fremgår det, at okkerbelastede områder især findes i Vest- og Sønderjylland, desuden i og omkring Store Vildmose, enkelte steder i Himmerland og ved Kolindsund, samt i området Viborg-Randers-Silkeborg. Det areal, der afvandes af disse vandløb, er på ca. 500.000 ha. Foranstaltninger mod ok-

kerudledning skønnes dog kun nødvendige inden for en brøkdæl af dette areal. Vandløb, som får deres okkertilskud fra nedlagte brunkulslejer, er ikke medtaget i denne forbindelse.

I anledning af spørgsmålet er der specielt indhentet oplysninger fra Ringkøbing amtsråd, inden for hvis område okkerbelastningen nok er mest alvorlig. Det fremgår heraf, at af ca. 1100 km vandløbsstrækning, som der føres regelmæssigt tilsyn med i oplandet til Ringkøbing fjord, er ca. 300 km vandløb alvorligt okkerbelastet. Dette svarer til ca. 27 pct. af den samlede tilsete vandløbsstrækning. Heri indgår både vandløb belastet fra afvanding og fra nedlagte brunkulslejer.

Ringkøbing amtsråd har oplyst, at man i sin recipientkvalitetsplanlægning ikke betragter okkerbelastning som en permanent tilstand, dels fordi den aftager efter en årrække, dels fordi der foretages eller forventes foretaget indgreb. Derfor tager amtsrådet i sine krav til udledninger fra offentlige renseanlæg og enkeltvirksomheder hensyn til den recipientkvalitet, der ønskes opnået, når okkerbelastningen er aftaget.

Inden for Ringkøbing amtskommune findes der udledninger til vandløb, der er eller har været okkerbelastede, fra kommunale renseanlæg, en papirfabrik, tekstilfarverier, en galvaniseringsanstalt og beholderfabrik, ca. 10 dambrug m. m.

Kravene til disse virksomheder varierer, gående fra ret lempelige krav gældende for udledninger til vandløb, der blot skal være æstetisk tilfredsstillende, over krav til udledninger til passagevand for fisk til noget mere strenge krav for opholdsvand for laksefisk.

Det skal bemærkes, at flertallet af de her nævnte virksomheder ligger ved vandløb, hvor okkerbelastningen hidrører fra nedlagte brunkulslejer, og hvor belastningen takket være amtsrådets indgreb er væsentligt mindsket.

Spørgsmål 19:

Vil miljøministeren tilkendegive, at den projektansvarlige (landmanden) skal have fuld tarifmæssig betaling for den tid, den projektansvarlige har brugt på anlæggets drift og vedligeholdelse?

Spørgsmål 20:

Vil ministeren tilkendegive, at landmanden vil få fuld erstatning i tilfælde af, at anlægget kræver inddragelse af landbrugsjord til anlæggets placering?

Svar:

Efter lovforslaget skal den projektansvarlige (landmanden) have fuld dækning for alle udlæg til etablering og drift af anlæg til nedbringelse af okkergener. Derimod er det ikke hensigten at betale for eget medgået tidsforbrug eller erstatning for arealer, der indgår til anlæggets placering.

Dette beror på følgende forhold:

- 1) Anlægget vil i mange tilfælde ikke kræve tidsforbrug (f. eks. dybdekalkning af jorden) og ellers kun beskedent tidsforbrug.
- 2) Anlæggene vil ikke kræve areal (f. eks. dybdekalkning) eller kun beskedent areal (f. eks. kalkning og fældning af drænvandet).
- 3) Etablering af anlæg indebærer fordele for landmanden: Det vil give en vidtgående sikkerhed mod, at der sker okkerskader, der kan medføre erstatningsansvar, og det vil i visse tilfælde (f. eks. ofte ved dybdekalkning) indebære dyrkningsmæssige fordele.
- 4) Det er hensigten, at behandlingen af ansøgninger og udbetaling af støtte efter denne lov skal ske på grundlag af en enkel og hurtig administration, således at der videst muligt undgås forsinkelser af planlagte afvandingsforanstaltninger. Bedømmelse af tidsforbrug og arealbehov kan være tidsrøvende, og betaling for eget tidsforbrug kræver en kontrol, der går ud over, hvad det er tanken at gennemføre for denne forsøgsordning.

Uanset det ovenfor sagte, vil der dog være mulighed for, at der ved specielle forsøg, hvor der måtte stilles særligt store krav til landmanden, på hvis jord forsøget etableres, kan ske betaling for den ulempe, der forvoldes.

Spørgsmål 21:

Vil ministeren tilkendegive, at den projektansvarlige er uden økonomisk ansvar for anlæggets videre drift og vedligeholdelse, såfremt det offentlige tilskud ikke fortsætter ud over 3-års perioden?

Svar:

Den projektansvarlige vil være uden direkte økonomisk ansvar for anlæggets videre drift og vedligeholdelse, såfremt det offentlige tilskud ikke fortsætter ud over 3-års perioden.

Idet der henvises til den sidste del af afsnit 2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er jeg imidlertid indstillet på at søge bevilling til, at støtten til driften af projekter, som er igangsat efter loven, og som videreføres efter 3-års periodens udløb, kan fortsætte efter dette tidspunkt.

Spørgsmål 25:

Finder ministeren, at Hedeselskabet befinder sig i en dobbeltstilling, når man både udfører afvanding og dræning og samtidig er sagkyndigt medlem af udvalg, der skal bedømme evt. skadevirkninger?

Svar:

De udvalg, der skal nedsættes i medfør af lovforslaget, vil blive ledet af miljøstyrelsen, som konkret vil tage stilling til eventuelle habilitetsproblemer, der måtte opstå. Der er på indeværende tidspunkt ikke taget stilling til udvalgs sammensætningen. Da forsøgsordningen vil have gavn af et tillidsfuldt samarbejde mellem de berørte parter, ville det imidlertid være urimeligt ikke i et vist omfang at inddrage sagkyndige, der er stærkt implicerede i den aktivitet, der har forbindelse med lovforslaget.

Spørgsmål 26:

Ministeren bedes udarbejde de i svaret på spørgsmål 3 nævnte oversigter.

Svar:

Jeg har forelagt anmodningen for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil der blive nedsat en »kortlægningsgruppe«, der på baggrund af et undersøgelingsprogram skal stå for kortlægningen af de indgrebskrævende okkerarealer. Når der foreligger rapporter fra denne gruppes arbejde, vil de blive stillet til rådighed for folketinget. Der foreligger imidlertid allerede en del oplysninger for Ringkøbing amtskommune.

Den i svaret på spørgsmål 3 givne detaljerede redegørelse vedrørende de i spørgsmålet omhandlede forhold kan derfor, hvad angår Ringkøbing amtskommune, suppleres med følgende materiale, der i anledning af spørgsmålet er indhentet fra Ringkøbing amtskommune:

Med Ringkøbing amtsråds regionplan og regionplanforudsætninger som kilde vedlægges tre kortskitser. Kort 39 viser, hvilke vandløb der er væsentligt okkerbelastede. Kort 32 viser de planlagte recipientkvalitetsmålsætninger og kort 40 placeringen af spildevandsanlæg for kommuner, industri og dambrug.

Herudover har Ringkøbing amtsråd udarbejdet en oversigt over de spildevandsanlæg, der udleder til recipienter, der i dag er beskrevet som »vandløb med stærkt nedsat diversitet, eventuelt uddød, som følge af okkerpåvirkning«.

Oversigten, som vedlægges, indeholder oplysninger om den kapacitet, der er fastlagt for spildevandsanlægget, det planlagte årstal for udbygningen, den udledte spildevandsmængde i liter pr. sekund ved udnyttet kapacitet, kravværdien for biologisk iltforbrug, recipienten for udledningen, vandføringen umiddelbart oven for udledningsspunktet i liter pr. sekund (medianminimumvandføringen) samt den planlagte recipientkvalitet udtrykt som forureningsgrad, hvorved forureningsgrad II svarer til opholdsvand for laksefisk, II-III til passagevand for fisk og III til æstetisk tilfredsstillende.

Spørgsmål 27:

Skal svaret på spørgsmål 3 forstås på den måde, at der for samtlige okkerbelastede vandløb i Ringkøbing amtskommune vil blive foretaget indgreb over for okkerudledningen? På hvilket juridisk grundlag kan et amtsråd pålægge lodsejerne og andre at fjerne okkerudledningen?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Som det fremgår af svaret på spørgsmål 3, er en væsentlig del af vandløbene i Ringkøbing amtskommune belastet på grund af okkerudledninger fra nedlagte brunkulslejer.

I enkelte tilfælde er der her foretaget indgreb, og i andre vil der snarest blive foretaget indgreb af Ringkøbing amtskommune, dels af amtskommunens egne midler, dels på grundlag af tilskud fra staten til den aktivitet, der foregår i forbindelse med Ringkøbing amtsråds okkerudvalg, jfr. bilaget til svar på spørgsmål 23.

For okkerudledninger i forbindelse med almindelig afvanding er der hidtil (bortset fra forsøg) ikke foretaget indgreb i Ringkøbing amtskommune. Loven om tilskud til nedbringelse af okkergener i vandløb vil efter sin eventuelle vedtagelse sammen med vandløbsloven være det juridiske grundlag for nedbringelse af okkergener, såvel i Ringkøbing amtskommune som andre steder i landet. Der henvises i øvrigt til den tidligere besvarelse af udvalgets spørgsmål 13 i.«

Spørgsmål 28:

Finder ministeren det i overensstemmelse med miljøbeskyttelseslovens § 1, stk. 3, at f. eks. Ringkøbing amtsråd gennemfører betydelige investeringer i spildevandsanlæg, der, så længe vandløbene fortsat kan beskrives som »uddøde på grund af okker«, vil være uden virkning for vandkvaliteten? Finder ministeren ikke, at det vil være mere hensigtsmæssigt, om de væsentligste investeringer i spildevandsanlæg, der påtænkes iværksat i forbindelse med stærkt okkerbelastede vandløb, blev udskudt, indtil okkerbelastningen var væsentligt reduceret?

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Ringkøbing amtsråd har oplyst, at man ved den tidsmæssige prioritering for fastsættelsen af udlederkravene, som kommunale rensningsanlæg eller virksomheder er blevet stillet overfor, har taget hensyn til den vandkvalitet, der vil kunne opnås som resultat af de krævede foranstaltninger og til den forventede varighed af den foreliggende okkerbelastning.

Endelig medfører udledningerne i en række tilfælde så kraftige opspædninger, at okkerbelastningen alene på grund af opspædningen når ned til værdier, der muliggør en bedre vandkvalitet.

Ringkøbing amtsråd tager således de i spørgsmålet nævnte hensyn.«

Spørgsmål 39:

Kan ministeren tilsikre, at der ikke i forsøgsperioden vil blive givet tilskud til dræning, afvanding og vandløbsregulering i erkendt særligt pyritbelastede områder uden tilladelse fra miljøstyrelsen?

Svar:

Tilskud til selve dræningen meddeles efter loven om tilskud til dræning og vanding, der administreres af landbrugsministeriet.

Landbrugsministeren og jeg er enige om, at når det offentlige for at imødegå okkerforurening af vandløbene etablerer en forsøgsordning med 100 procents dækning til okkerbekæmpelsesforanstaltninger, må man også have sikkerhed for, at ordningen kommer til at omfatte alle tilfælde, hvor der er risiko for okkerforurening.

Som landbrugsministeren nævnte under folketingets 1. behandling af forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding, er der derfor aftalt en procedure mellem landbrugsministeren og miljøministeren om administrationen af okkerloven i forbindelse med dræningsloven, sådan at det i sidste instans er de to ministre, der træffer beslutning om afgørelser, som skal træffes, hvis ikke man i øvrigt på embedsmandsplan har fundet frem til løsninger på de problemer, der opstår i forbindelse med okkerbe-

kæmpelsen.

Der er således enighed om det reelle, at der ikke skal ydes statstilskud til dræningsarbejder i de omhandlede områder, uden at man har sikkerhed for, at der foretages den af miljøstyrelsen ønskede okkerbekæmpelse med fuld støtte til landmanden over miljøministeriets konto.

Spørgsmål 43:

Ministeren bedes uddybe sine kommentarer til henvendelsen af 3. december 1980 fra De danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger for så vidt angår de to foreningers forslag om, at forsøgsbevillingen gives som en finanslovsbevilling.

Svar:

Formelt set er der intet til hinder for, at en ordning, der indebærer, at der skal træffes konkrete afgørelser om udbetaling af tilskud, og indebærer en tilrettelæggelse af en lovs administration, fastlægges i bemærkningerne til finansloven.

Det er imidlertid et almindeligt anerkendt synspunkt i dansk statsforfatningsret, at det er uforsvarligt over for borgerne, at sådanne bestemmelser sættes ind i finansloven, hvor de unddrager sig almindelig opmærksomhed.

I dette tilfælde, hvor der yderligere skal ske en tæt koordinering med reglerne i lov om tilskud til dræning og vanding, ville det være så meget desto mere uhensigtsmæssigt at indsætte disse regler i finansloven.